

daarom doen we het ook niet. Daartegenover volhardde Kaleb den HEERE na te volgen, d.w.z. hij liet zich leiden door het WOORD DES HEEREN. Want Kaleb had tot Israël gezegd: „Laat ons vrijmoediglijk optrekken en dat erfelijk bezitten; want wij zullen dat voorzeker overweldigen”, waarbij hij, zooals uit het vervolg blijkt erop wijst, dat de HEERE een welgevallen aan Israël heeft, dat de HEERE met Israël is. (Numeri 13:30; 14:8, 9).

Dit zich geloovig vasthouden aan en laten leiden door het Woord des HEEREN wordt door God genoemd: den HEERE navolgen. Heel scherp treedt deze betekenis van het woord navolgen ook wel aan het licht in het zeggen van Elia tot Israël: „Zoo de HEERE God is, volgt Hem na, zoo het Baäl is, volgt hem na”. Prof. van Gelderen zegt van deze woorden (Nieuwe vert. met korte verkl.): „maar als dit hun belijdenis is (n.l. dat Jahwe God is met uitsluiting van alle anderen) moeten zij haar consequent beleven. Een uitgesproken Baäldienaar is tenminste wat. Maar zoo'n geestelijke dubbelmanklooper is niets”.

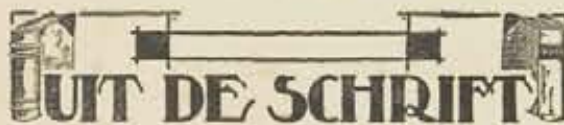
God of Baäl volgen is hier dus God of Baäl dienen. Iets breder gezegd: het Woord van God of Baäl geloovig nemen tot richtsnoer!

Ten slotte verwijs ik nog naar wat we lezen in I Kon. 11:6, waar geschreven staat: „Alzoo deed Salomo dat kwaad was in de oogen des HEEREN en volhardde niet den HEERE te volgen, gelijk zijn vader David”. De betekenis van deze woorden kan natuurlijk geen andere wezen, dan dat Salomo in tegenstelling met wat hij gedaan had aan het begin van zijn regering, in zijn latere jaren niet langer het Woord des HEEREN als richtsnoer heeft genomen voor heel zijn beleid.

De nu genoemde Schriftplaatsen hebben belangrijke gegevens verschaft over de „navolging Gods”. Deze n.l. dat God Zijn functie van Leidsman in Israël heeft waargenomen door Zijn Woord te geven en in dat Woord Israël den weg te wijzen, die het te wandelen had. En anderzijds, dat het volbrengen van den eisch tot navolging Gods gelegen was in het gehoor geven aan dat Woord, in het zich laten leiden door dat Woord.

Y.

J. K.

Stille zijn.

„De Heer zal voor u strijden en gij zult stille zijn”. Exodus 14:14.

Het was een vreeselijke toestand, waarin Israël zich bevond.

Vóór hen: de Rode Zee.

Achter hen: Farao's leger.

Rechts en links: onbeklimbare rotsen.

Maar het vreeselijkste was, dat het volk in deze benarde situatie was gekomen, omdat het Gods stem had gehoorzaamd en volgens Gods bevel had gehandeld.

Zoo kan het nog gebeuren. Als wij ons door den HEERE laten leiden en gehoorzaam volgen, betekent dit niet, dat onze voet enkel effen paden vindt en wij voor moeilijkheden gespaard blijven. Integendeel: onder de leiding van 's HEEREN hand kunnen wij in heel moeilijke omstandigheden komen en — nu eens „menschelijk” gesproken — deze omstandigheden zouden we misschien hebben kunnen ontloopen, als wij eigen wegen waren gegaan.

Toch: er is 'n groot verschil. Als wij door eigen schuld in dergelijke situatie komen, dan moeten wij, tenzij wij ons bekeeren tot gehoorzaamheid aan den HEERE, ook door eigen kracht, welke onmacht is, er weer uit trachten te komen.

Maar als wij, gaande in den weg der gehoorzaamheid, onder 's HEEREN hoog bestel, in nood gekomen zijn, dan is er een geheel andere weg. „De HEERE zal voor u strijden en gij zult stille zijn”.

Dan kunnen wij heel rustig zijn.

Wij weten, hoe het toen met Israël is gegaan. Wat toen de grootste moeilijkheid scheen te zijn, werd in Gods handen als middel tot redding gebruikt: de Rode Zee.

Roopt ons dit heilsfeit van den Ouden Dag niet krachtig toe: „Laat Hem besturen, waken: 'tis wijsheid, wat Hij doet. Hij zal 't al zoo maken, dat g' u verwondren moet?”

Stille zijn.

Dus niet zichzelf willen helpen. Niet trachten door eigen kracht er bovenop te komen. Maar „in stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn”.

'T is als bij de redding van een drenkeling. Zoolang hij om zich heen slaat, zoolang hij zichzelf wil helpen of mee wil helpen, kan de redder niets doen en moet deze zelfs op een afstand blijven, anders wordt hij zelf nog mee in de diepte getrokken. Maar zodra de drenkeling zijn eigen pogingen opgeeft en volslagen passief wordt, zodra hij zich maar laat redden, is er ook mogelijkheid van behoud.

„Stille zijn”.

Dat is overgave. Gelóóf.

Maar die overgave is alleen mogelijk voor hem, die weet, dat onder eigen zinken, de Redder hem hoort en op zijn roepen uit de diepte hem ter hulpe snelt.

En dat weten wij, zooals 't benarde Israël het wist.

Wij weten het in 't Verbond, dat vastligt in Christus Jezus, ook als bergen wankelen en heuvelen velen.

Wij weten het uit het Woord, door Mozes in 's HEEREN Naam uitgedragen en sindsdien voor alle eeuwen, voor heel de Kerk en voor ieder kind van God van kracht: „De HEERE zal voor u strijden”.

Wat dat betekent: we zien het in de feiten, waardoor de HEERE Zijn heil voor die Hem vreezen heeft gewrocht.

We zien het bij de oevers der Schelfzee, waar Israël uit zoo grooten nood en dood verlost, jubelde: „Uw weg was in de zee, Uw pad in groote waatren, Uw voetstappen werden niet bekend”. (Psalm 77)

We zien 't heel de verbondsgeschiedenis dóór met haar wonderen van goddelijke verlossing.

We zien 't het geweldigste, het meest wonderbaarlijk, op Calvariën-top, waar Hij Zijn volk ten goede het Kruis Zijns Zoons heeft geplant.

En we zullen het zien, naar Zijn belofte, dwars door allen nood en alle raadsel der historie heen, als in Zijn dag onze Christus keert om verheerlijkt te worden in allen die gelooven en wonderbaar in Zijn heiligen.

Maar zoo waarlijk we dit weten, laten we 't dan ook weten.

Geen ijdele zorg doe ons van 't heilspoor dwalen, houdt in Uw weg 't loog op God gericht! (Ps. 37).

Wees stil.

Geef zelf met al uw nood vertrouwend in Zijn hand en geloof, gelóóf het toch:

U zullen, als op Mozes' beë,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen waatren overstroomen! (Ps. 103).

E.

VAN HERKSEN.

De scheuring in Amerika. (XIX.)

(Intermezzo: antwoord aan ds D. Zwier, VI.)

De tweede plaats uit de Leerregels, waarop de synode van Kalamazoo zich beroept, is III—IV, 8, 9:

Doch zooveel als er door het Evangelie geroepen worden, die worden ernstiglijk geroepen. Want God betoont ernstiglijk en waarachtiglijk in zijn Woord, wat Hem aangenaam is; namelijk, dat de geroepen tot Hem komen. Hij belooft ook met ernst allen, die tot Hem komen, en gelooven, de rust der zielen en het eeuwige leven.

Dat er velen, door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, niet komen en niet bekeerd worden, daarvan is de schuld niet in het Evangelie, noch in Christus, door het Evangelie aangeboden zijnde, noch in God, die door het Evangelie roept, en zelfs ook dien Hij roept onderscheidene gaven mededeelt; maar in degenen die geroepen worden; van dewelken sommigen, zorgeloos zijnde, het woord des levens niet aannemen; anderen nemen het wel aan maar niet in het binnenste huns harten, en daarom is het, dat zij, na een kortstondige blijdschap van het tijdelijk geloof, wederom terugvallen; anderen verstikken het zaad des woords door de doornen der zorgvuldigheden en wel lusten der wereld, en brengen geene vruchten voort; hetwelk onze Zaligmaker leert in de gelijkenis van het zaad (Matth. XIII).

We komen hier in aanraking met de in Amerika zoo druk besproken kwestie van het „aanbod der genade”. Een „aanbod”, dat voor velen geldt als het doorslaande bewijs van Gods gunstige gezindheid jegens hen, tot wie het komt, d.w.z. óók jegens verworpenen. God heeft immers (zie verleden week) geen lust aan den dood van den zondaar?

Over dat „aanbod” is in Amerika veel geschreven. Levendig herinner ik me volgende aardige bijzonderheid uit de eerste paar dagen van mijn verblijf aldaar.

Ik had in de laatste dagen op de boot kennis genomen van enkele geschriften uit den strijd om de gemeene gratie, en daarbij ook ergens, onder verwijzing naar woordenboeken der nederlandsche taal, de opmerking aangetroffen, dat „aanbieden” in den ouden tijd bijzonderlijk wilde zeggen: voorstellen; vgl. Hoeksema, „Evangelie of jongste aanval”, 1933, 187, e.a.p.

Welnu, op den eersten Zaterdagavond aan wal, vertelde een dame, die nog nederlandsch sprak, maar alleen als ze „er voor ging zitten”, dat de dominee van haar gemeente den vorigen Zondag had verteld, dat er een bezoeker uit Nederland was, dat die dit en dat zou doen, zoo en zoo heette, en zoo voort. Het werd saamgevat in de uitdrukking, die me toen wel bijzonder trof: de dominee heeft u ons aangeboden.

Ook in zijn beantwoording van dr A. Kuyper Jr heeft ds Hoeksema nog eens aan de betekenis van „aanbieden” herinnerd. Het bleek, dat hij daarbij ook bewust gedacht heeft aan het latijnsche werkwoord „offerre”, dat vaak door „aanbieden” vertaald is, en b.v. in de Dordtsche Leerregels voorkomt voor „Christus aange-

boden”. Waar het latijnsche werkwoord het oorspronkelijke is, daar heeft de opmerking van ds Hoeksema (en anderen) betekenis, en noodigt ze uit tot verder onderzoek.

¶

Als de Synopsen (geref. leerboek), XXII, 6, de beteekenissen van het woord evangelie nagaat, merkt ze op, dat het woord o.m. gebruikt wordt voor de blijde leer en verkondiging van de verzoening met God door de genadige vergeving der zonden uit kracht van Christus' zoenbloed. Van die vergeving constateert ze dan drie dingen: a. ze wordt allen zonder onderscheid „aangeboden” of „voorgesteld” (oblata), maar den armen van geest, den kinderens geopenbaard (revelata), en den geloovigen één voor één (singulariter) toegepast (applicata). Het latijnsche woord, zooeven gebruikt, en ook hier voorkomende, heeft dus wel een zeer algemeene betekenis.

Als dit evangelie nu wordt aangeboden of voorgesteld, hoe ge 't noemen wilt, wordt er dan alleen maar „zoetigheid” gepresenteerd? Neen, zegt de Synopsis, want tot het evangelie behooren óók dreigingen, comminaties; waarom dan ook het evangelie wel eens onder den naam wet wordt aangediend. Bovendien brengt de verkondiging van het evangelie wel ook rampen voort; en zulks door de schuld van menschen. Scherper gezegd: het evangelie zelf brengt ze niet voort, het zijn geen eigenlijk gezegde effecten van het evangelie, maar: de evangelieverkondiging is er de aanleiding van, geen oorzaak er voor. Zulke „rampen” zijn b.v. aangegeven in 1 Cor. 1:23; 1 Petr. 2:8; Matth. 10:34; 2 Cor. 4:4; Matth. 11:21; 2 Thess. 1:7, 8 (1, 1, § 32, 31). In het gevolg van de prediking des Woords komen dus ook rampen, en verzwaring van oordeel. Men kan er aan toevoegen, dat ze God van eeuwigheid bekend zijn.

Dit laat reeds twijfel opkomen over de vraag, of de evangelieverkondiging met de „aanbieding” van Christus (die ook Rechter is, de MAN, door Wien God de wereld zal oordeelen) als bewijs van Gods gunstige gezindheid gelden mag. Nog wel jegens de „menschheid in het algemeen”. Want de evangelieverkondiging is nog nimmer algemeen geweest.

Intusschen, er zijn natuurlijk nog andere vragen, die hier opkomen. K. S.

Civiel effect en civiel affect.

Prof. Hepp heeft me eens verblijd door te batulgen, dat door mij ergens de van-dik-hout-zagt-men-planken-methode niet aangewend was. Het betrof een overzicht van een kerkelijk jaar, dat weinig deformatie-gerucht vernomen had, en dus weinig timmerhout had verwerkt.

Tegenwoordig is dat anders, zie maar hieronder. Toch hoop ik ook nu de terecht bij allen gewraakte methode van daareven weer te vermijden, en zal me daarom ter beoordeeling van de door prof. dr H. H. Kuyper in Sneek geopperde mogelijkheid van promotie van Kampen's kandidaten onder leiding van een Kamper hoogleraar, maar dan... aan de V.U., maar wenden tot het Academisch Statuut. Dat doe ik liever, dan aanstonds mijn tweede zaag zetten in de dikke planken, die prof. Hepp ditmaal met zijn eerste gezaagd heeft.

Toch moet ik, om bij het Academisch Statuut te komen, eerst enkele dikke planken uit den weg ruimen. Ik las, dat prof. Hepp in Kampen een universiteit-in-het-klein ziet opkomen, als n.l. zijn promotierecht erkend wordt. Het voorbeeld van andere hoogescholen, die op geen stukken na met miniatuur-universiteiten te vergelijken zijn, al promoveeren ze ook, schijnt hem niets te zeggen.

Ja zelfs, het denkbeeld van prof. Kuyper schijnt hem niet zoo sterk te boeien, dat hij daarin een afweerwapen zien kan tegen elken uitgroei van Kampen tot een miniatuur-universiteit, d.w.z. een miniatuur van wat toch feitelijk al in de wereld afgeschafte is (universaliteiten, die heel het wetenschapsveld overzien, worden niet meer opgericht, en zijn er eigenlijk niet meer... we leven in dezen nog altijd min of meer bij de mythe).

Hoe ik dat bedoel?

Nog al eenvoudig, dunkt me. Het is duidelijk gezegd, en wordt herhaald, dat Kampen niet behoort te worden achteruit gezet bij Amsterdam, vooral niet door de kerken, die zoowat alleen de V.U. verzorgen moeten. Het is ook herhaaldelijk gezegd, dat erkenning van het promotierecht, en dan gul, en zonder langer tegenwerking, den vrede der kerken, ook wat de relatie Kampen—Amsterdam betreft, zeer zal bevorderlijk zijn. Welnu, zoolang men Kampen's uithouw tegenhoudt, zullen er bij velen altijd bezwaren zijn tegen het verlangen van een eenzijdigen gang van Kampen naar Amsterdam. Eén-richtingsverkeer wijst op al te nauwe straatjes. Maar heeft men den weg wat verbreed, en dus Kampen's uithouw na zooveel jaren, overeenkomstig dr A. Kuyper's vroegere concurrentielooze spontane fingerwijzing toegestaan, dan staan de partijen gelijk, dan is de vrede weergekeerd, en dan zal het zin hebben, eens te praten over de mogelijkheid van het verleen van bijstand bij promoties door professoren, die van de andere inrichting zijn; maar dan in twee-richtingsverkeer. M.a.w., stel eens, dat een promovendus een speciaal-cursus loopen moet, die hem op een terrein voert, dat slechts enkelen betreden, dan kan den éenen keer een Amsterdamsche promotie met Kamper bijstand, den volgende keer een Kamper promotie met Amsterdamsche hulp verricht worden. Het beding natuurlijk voorbehouden! Royale geharen lossen veel kwesties op.

Dik hout, en planken — ik denk er vervolgens óók aan, als ik prof. Hepp hoor profeteeren, dat, als Kampen gaat promoveeren, men straks voor speciaalstudie ook speciale niet-theologische docenten noodig heb-